

מתנה מחברות שהיו קשורות עמו בתקופת כהונתו כאשר הוא פורש מהתפקיד ומנתק את היחסים הממלכתיים שלו עמם. זוהי טענה פסולה אפילו לגבי אדם היורד סוף פית מן הבמה הציבורית ופורש לגימלאות. אולם לא כך היו פני הדברים. ייתכן שהעובדה שהוא מונה בינתיים כשרייהתח בורה — שבידו לקבוע את גודל הסובי סידיות, התנאים וההטבות האחרות הנגי תנות לקואופרטיבים לתחבורה — נש תכחה מגד יעקובי. כי אחרת אי אפי שר להבין מדוע לא החזיר את הי תמונה היקרה שניתנה לו כשי עם פרישתו, כאשר חזר למישרדהתח בורה, כשר ויא בפנורשר! אם כי פרישתו לא ציפו אנשי "ד" "אגד" ממנו שיגדיר את רווחתם כתוצאה מהמתנה שהעניקו לו, הרי לפי קו המחשבה שלו עצמו הם יכלו לצפות לזאת ממנו כאשר הפך לשרייהתחבורה!

אולם הטענה כי המתנה הוענקה לו בתום כהונתו ולא בעת מילוי התפקיד, אינה תופסת גם מסיבה אחרת. אם עובדיציבור ידע שהוא זכאי ורשאי לקבל טובותהנאה מחברות ובדומים שעמם היה בקשר בתוקף תפקידו רק אחרי פרישתו — הרי מובן מ' אליו שתהיה לכך השפעה על שיקוליו ו' החלטותיו בשעת כהונתו. רק טבעי הוא שיהיה מודרך על-ידי הרעיון, שכל ש' ישירת יותר את האינטרסים של החברות הקשורות בו, כן יקבל עם פרישתו באק' שיש יותר גבוה.

לא מתרגש!

מצב זה הוכח הלכה למעשה. השרים פרס ויעקובי אינם השרים היחידים וגם לא הראשונים שזכו עם פרישתם מתפקידם למתנות מהקואופרטיבים לתחבורה. והנה, מסתבר כי כגודל הסיוע שהגישו אלה לקואופרטיבים היה שווי המתנות שקיבלו.

● רמון הראל, מי שכיהן שנים רבות כמנכ"ל מישרדהתחבורה, קיבל עם פרישתו מתפקידו שי מקואופרטיב דן. היתה זו שרשרת לשעון שנקנתה במחיר של 120 ל"י. הנהלת דן אף ערכה לכבודו מסיבה צנועה. אנשי אגד לא נטלו חלק במסיבה זו כדי להפגין את מורת רוחם מהפיקוח הקפדני שהטיל הראל בתקופת כהונתו על תחשיבי הקואופרטיבים ועל תעריפי הנסיעה שנקבעו להם.

● עזר וייצמן, שכיהן מיספר חודשים כשרייהתחבורה בממשלת הליכוד, קיבל רישום צנוע שמחירו היה 200 ל"י בלבד ושומסר לו במישרדו. אולם פרס ויעקובי, שבתקופת שליטתם במישרדהתחבורה מצאו שפה משותפת עם הקואופרטיבים לתחבורה זכו ליחס והערכה מעבר לכל מה שהיה מקובל בעבר. נוסף לשני הציורים יקרי הערך שנקנו עבורם בסכום המתקרב ל-20 אלף ל"י, נערכה להם גם מסיבת קוקטייל מפוארת שהוצג אותה הסתכמו ב-4500 ל"י. וכל זה קרה חודשים מעטים אחרי ההלם של מילחמת יוסייהכיספורים.

ההתחפרות של יעקובי כאילו מדובר ב"תשורה צנועה" רק משי קפת את סודם הערבים שלו. אם הוא מתייחס לתמונה בשווי של 9000 ל"י (במחירים שה ראשית 1974) כאר "תשורה צנועה", אפשר לקבו מושג על מערכת ה' מושגים שזו לגבי צניעות.

ניתן רק לגחך לגבי טענתו של יעקובי כי התשורה הצנועה ניתנה לו לרגל פרישתו, ולכן אין הוא רואה כל פסול בכך. מכיוון שחזל להשפיע על מהלך ענייני אותן חברות. כאשר פרס ויעקובי מישרדהתחבורה במסר 1974, הם לא עמדו לפרוש למידבר פוליטי. סיעתם לא פרישה ממיפלות השלטון ומהקואליציה. היה ברור לכל כי הם יהיו שרים בממשלה שתקום ובממשלות שיקומו אחריה. יעקובי אינו מתרגש מכך, וחבל כי רגישות בנושאים כאלה היא אחת הדישיות האלמנטריות שדורש ציבור מנבחריה. ממי שאין לו רגישות לקבל באקשיש בתום כהונתו הציבורית, אי אפשר לצפות שגילה רגישות בנושאים נוספים המסעירים את רוח העם.

"צייד מכשפות"

אחרי ההכחשה הרדיופוגית של יעקובי, ששודרה בשידורי ישראל, התי

סוניה פרס

רעייתו של שרייהתחון לצד בעלה. היא השתתפה בבחירת התמונה שניתנה כשי לבעלה בחטיבת הפרידה שנערכה לו עם פרישתו ממישרדהתחבורה, עלי ידי הקואופרטיבים דן ואגד (ראה תמונה בראש העמוד מימין).

טובה יעקובי

ובעלה, שרייהתחבורה הנר כחי. בתמונה בעמוד מימין נראים פרס ויעקובי מקבלים את הציורים שנבחרו עבור רס מידי דובר אגד, מרדכי שיפמן ודובר דן, אהרון שני.

טיבים לתחבורה, למישרדו, שמעון פרס נהג כמוהו. וכך, נאמר בידיעה, הועברו הציורים היקרים לרשות המדינה. חבל רק שפרס ויעקובי לא התייעצו עם יועציהם המשפטיים בטרם קיבלו את המתנות, ועשו זאת רק אחרי פיצוץ העניין מעל עמודי העולם הזה.

אילו היו פונים בשעתו ליועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, ספק אם הוא היה ממליץ בפניהם לקבל את המתנות מהקר אופרטיבים לתחבורה. השבוע, בעקבות פניית העולם הזה אליו, חיווה היועץ המשפטי לממשלה את דעתו על פרשת המתנות לשני השרים.

הנושא כבר התעורר לפני כשנה. אמר שמגר, ב-28 במאי 1974 כתבתי לאחד ממישרדי הממשלה בול הלשון: נתתי דעתי לשאלה שהוצגה בפני והיא — על מי הבעלות במתנות הניתנות לנושאי תפקידים רשמיים. הנני סבור כי יש לבחון את הנושא על פי נסיבות העניין.

ככלית ניתן לאבחן בין שני סוגי מתנות. יש ונושא תפקיד רשמי מקבל מתנה בתוקף תפקידו במסגרת מנעו עם גורם חוץ. בנסיבות כגון אלה מלווה קבלת ה' מתנה בדרך כלל גם במסירת מתנה על ידי הגורם הישראלי, כאשר המתנה נר כשת על חשבון המדינה. הנני סבור כי בנסיבות אלה חבל הנכון הוא כי גם המתנה המתקבלת על-ידי הגורם הישראלי תהפוך לרכוש ה' מדינה.

יש מאידך מקרים אחרים, בהם ניתן פסל או ציור או סופר מפרי יצירתו לאי שיות ציבורית כמתנתו האישית וכביטוי להערכתו האישית. במקרים כגון אלה יהיה נכון לראות את המתנה כעוברת לבעלות הפרט. למותר להדגיש כי שני תיאורי המצבים שהובאו לעיל אינם ממצאים את כל האפשרויות ויש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו. בהקשר זה אזכיר כי ראוי שנאמק את הוזהג המקובל בהרבה ארצות, בהן הוסדר הנושא על פי כללים מפורטים, בין היתר בעניין הפקדת מתנות. שמירתן ותצוגתן ברבים.

אין ספק, למרות שהיועץ המשפטי לא אמר זאת, כי לאור עקרונות אלה לא היה היועץ המשפטי ממליץ בפני פרס ויעקובי לקבל מתנות מהקואופרטיבים לתחבורה, שאנשיהם אינם ציירים או סופרים וגם לא גורמי-חוק, שקיבלו מתנות על-חשבון מדינה מהשניים. אם היו מתייעצים בו אחרי שכבר קיבלו את המתנות, ודאי שהיה ממליץ בפניהם להעביר את הציורים לרשות המדינה. אבל הם לא עשו זאת. רק אחרי הפירסום בעולם הזה הדויעו כי "החזירו" את המתנות, והעבירו אותן לרשות המדינה. טענה זו לא הופיעה כלל בהכחשה הר' ראשונה של יעקובי ברדיו. שתי הטענות אינן נכונות. התי מונות לא החזיר, גם אילו הועברו לרשות המדינה, שכן הם לא נית' נו דפרס ויעקובי על-ידי המדינה. התמונות גם לא הועברו לרשות המדינה כלל. העובדה שהשניים הורידו את התמונות מדיורותיהם והעבירו אותן למשרדיהם עדיין אינה הופכת אותן רכוש המדינה. (המשך בעמוד 20)

פרס ויעקובי החזירו תמונות שקיבלו במתנה

שני ציורים יקרי-ערך שהעניקו בשעתו על-ידי "אגד" ו"דן" לשרים שמעון פרס וגד יעקובי, עם סיום תפקידם במשרד התחבורה בממשלה הקודמת — הועברו בימים אלה מבתיהם למשרדיהם — כדי למנוע כל לזות שפיהיים.

בעקבות פרסום ב"העולם הזה" על הענקת שני ציורים אלה מטעם הקואופרטיבים לתחבורה, דחה מר גד יעקובי

הכחשה ב': מעריב 2.5.75

נוסח ההכחשה שפורסם ב' מעריב, שהיה הפירסום ה' ראשון בעיתונות הישראלית בתגובה על גילויי העולם הזה. הכותרת כוזבת לחלוטין.

"התמונות — רכוש המדינה"

שפורסם ולא המקום בו נרכשו גכו"ן, לדבריו, הגשנו כמחווה של רצון טוב והכפתה כאות-תודה בגניר תפקידם ואין שום אמת שנשות השרים הלכו לבחור אותן. זו היתה הפתעה לשר ולסגנו"ו. להלן הביע צער, "על אי-הנעימות שנגרמה להם עקב זה" כי איש לדבריו לא ראה בכך ענין חריג או אפילו משהו שיש בו פגם אס' טכ"י, ואנו מצטערים שהתמונות לא תלויות בבתי השרים".

דובר מישרד הביטחון, מר נפתלי לביא, אמר כי מר פרס הביא עמו ללשכה שר הביטחון כמה תמונות ומזכרות שקיבל בתפקידו וכי, "זה לא נחשב לרכוש פרטי — זה רכוש המדינה והוא רשאי לקשט בזה את המישרד בו הוא עובד מטעם המדינה".

הכחשה ג': הארץ 4.5.75

באיחור של חמישה ימים הניב גם הארץ על גילויי העולם הזה. אבל בצורת הכחשה שמאשרת את מרבית הפרטים שפורסמו. פרסמה הכחשה נוספת. היא הופיעה ב' מעריב ונשאה את הכותרת, "פרס ויעקובי החזירו תמונות שקיבלו במתנה". כך יכלו קוראי מעריב ללמוד בפעם הראשונה שהי שניים בכלל קיבלו תמונות כאלה במתנה ושמשו שאינו כשורה כרוך בכך. גם הפעם שימש יעקובי כדובר. אחרי שהתייעץ ביועציו המשפטיים, כדי למנוע פרשנות מסולפת ו"צייד מכשפות", החליט להעביר את הציור שקיבל כשי מהקואופר